

Hardsyssel Historiske Samfund udsender med jævne mellemrum et elektronisk nyhedsbrev til vores medlemmer med stort og småt om arrangementer, hvad bestyrelsen har gang i, og hvad du som medlem kan forvente og glæde dig til.

Årsmødet 2025

Formandens beretning

Lokalhistorisk særpræg i midt- og vestjysk perspektiv

- Hardsyssel Historisk Samfund blev for over 115 år siden som forening sat i verden for også at understrege den regionale dimension – at værne om og sætte det lokalhistoriske særpræg i vores del af landet ind i et midt- og vestjysk perspektiv. Det er den dimension, vi fortsat arbejder for i vores forening og ud fra den holdning, at vores lokalhistoriske ballast skal blive ved med at være nærværende. Uanset om historien og historierne udspillede sig i fjern fortid eller i nær nutid.

Det understregede formanden for Hardsyssel Historisk Samfund, Gudrun Gormsen, bl.a. i sin beretning på generalforsamlingen, der blev holdt i forbindelse med foreningens årsmøde den 1. marts på Holstebro Museum. Og hun tilføjede i den sammenhæng:

Viden om vores rødder

- Jeg tror på, at viden om vores rødder og en egns historie har betydning også for moderne mennesker, for vores forståelse af det sted, hvor vi bor og for vores opfattelse af os selv.

Men lokalhistorien og formidling af lokal og regional historie er selvfølgelig kun et tilbud blandt så mange andre i dagens samfund. Det mærker man i alle de gamle amtshistoriske samfund. Medlemstallet er mange steder vigende, men det er faktisk ikke ensbetydende med, at interessen for lokalhistorie er aftagende. Den dyrkes måske bare andre steder – i lokalarkiver, i slægtshistoriske foreninger og på hjemmesider, sagde Gudrun Gormsen.

Et blik ud over en del af forsamlingen ved årsmødet på Holstebro Museum.

Efter et kort tilbageblik over nogle af de personer og den udvikling, der tegnede styrken i og interessen for den lokalhistoriske formidling siden 1906, da Hardsyssel Historisk Samfund (Historisk Samfund for Ringkøbing Amt) blev stiftet, konkluderede Gudrun Gormsen bl.a.:

Lokalsamfundene har forandret sig

- Lokalsamfundene har forandret sig i takt med urbaniseringen af samfundet. Det skal vi have med i vores overvejelser i planlægningen af tilbud til vores medlemmer – også de tilbud, der kan tiltrække nye medlemmer.

Derfor afprøver vi emner, som har et bredere perspektiv. Derfor handlede foredraget på Historiens Dag i 2024 om et bredt historisk emne – grundloven. Derfor har vi i dag hørt et spændende foredrag om medierne (tidl. programchef Tyge Dinsens foredrag). Og på Historiens Dag i år har vi truffet aftale med Helge Sander om et foredrag om professionaliseringen af fodbold i Midtjylland.

I bestyrelsen bestræber vi os på at skabe en rimelig vest- og midtjysk bredde i valg af emner, som vi mener kan være interessante for vores medlemmer. Og så er vi også meget opmærksomme på stedet – altså den geografiske spredning, når vi vælger mødesteder, sagde Gudrun Gormsen.

Årsmødet 2025

Genvalg over hele linjen

Der var genvalg over hele linjen, da Hardsyssel Historisk Samfund i forbindelse med foreningens årsmøde afviklede sin årlige generalforsamling på Holstebro Museum den 1. marts.

På valg til bestyrelsen var Gudrun Gormsen, Mejdal, Ove Nørholm, Ikast, og Frode Riber, Krunde-rup. De blev alle genvalgt.

Som suppleanter genvalgte Kurt Guldbæk, Vin-derup, og Jon Høgh, Ulfborg. Suppleanterne del-tager fast i bestyrelsens møder.

Som revisorer genvalgte Steen Løvbjerg, Ring-købing, og Jens Olufsen, Ringkøbing.

Efter generalforsamlingen har bestyrelsen konstitu-eret sig med genvalg af Gudrun Gormsen som for-mand, genvalg af Ove Nørholm som næstformand, genvalg af Frode Riber som kasserer, genvalg af Bodil Grove Christensen, Aulum, som sekretær og genvalg af Hans Herping, Ringkøbing, som PR-ansvarlig.

Fire medlemmer af bestyrelsen efter årsmødet og generalforsamlingen på Holstebro Museum. Det er fra venstre Bodil Grove Christensen, Gudrun Gormsen, Frode Riber og Ove Nørholm. Det femte medlem af bestyrelsen – Hans Herping – var på den anden side af kameraet.

Årsmødet 2025

Kontingentet stiger lidt

På generalforsamlingen fremlagde kasserer Frode Riber foreningens regnskab for det forløbne år. Det viste bl.a. et underskud på 5.173 kr.

Foreningen har for øjeblikket 502 medlemmer. Det er en tilbagegang på 20 i forhold til året før.

Efter forslag fra bestyrelsen blev det besluttet, at medlemskontingentet fra 2026 forhøjes fra hidtil 195 kr. til 225 kr. årligt. Allerede på generalforsamlingen i 2024 blev det besluttet, at den nævnte kontingentstigning skulle træde i kraft med virkning fra 2025, men på grund af en teknisk fejl har medlemmerne i år fået en opkrævning på uændret 195 kr. Derfor fik bestyrelsen generalforsamlingens opbakning til, at kontingentstigningen først træder i kraft fra 2026. Bestyrelsen oplyste på generalforsamlingen, at foreningen har en rimelig god økonomi, som vil kunne afbøde den ellers varslede kontingentstigning i år.

Der var ca. 50 deltagere i årsmødet og generalforsamlingen, der blev ledet af viceborgmester i Holstebro Kommune, Torben Gudiksen, Vinderup.

Jens Erik Villadsen, Holstebro/Fjaltring, er foreningens webmaster og har som sådan ansvaret for hjemmesiden www.hardsyssel.org

Her ses han ved årsmødet.

Årsmødet 2025

Tyge Dinsens foredrag:

Her var der også ord om "Grønlands hvide guld"

- Gør jer selv en tjeneste. Vær en kritisk forbruger af medierne i ordets bedste betydning.

Sådan lød rådet fra tidligere programchef ved DR Midt & Vest, Tyge Dinsen, til tilhørerne, da han holdt foredrag ved årsmødet i Hardsyssel Historisk Samfund den 1. marts på Holstebro Museum.

Det gode råd fra Tyge Dinsen kom i slutningen af foredraget, hvor han f.eks. var omkring og kommenterede den meget omdiskuterede danske dokumentarfilm "Grønlands hvide guld" (Danmarks udvinding af kryolit på Grønland), der blev bragt på DR kort tid før det grønlandske valg.

- Dokumentaren trak store vekslers på DR's troværdighed. Det er jeg meget enig i. Specielt, at der skulle gå 14 dage, inden DR's ledelse "afpublicerede" dokumentaren.

Folketinget og regeringen skal ikke blande sig i programlægningen, men på grund af den sag kæmper DR nu med troværdigheden. Det her er et eksempel på, at efterkritik er vigtig for medierne, understregede Tyge Dinsen.

En station i en midt og vestjysk virkelighed

"Det regionale medieperspektiv set over 30 år i DR's tjeneste" var titlen på Tyge Dinsens foredrag. Her gav han tilhørerne et spændende indblik i tilblivelsen af DR Midt & Vest for 50 år siden fra dengang i april 1974, da han var med til at lave den første nyhedsudsendelse, og videre til oktober 2007, da han efter 18 år som programchef sagde farvel til den regionale station, som han var med til at sætte i verden i en midt- og vestjysk virkelighed.

"Det var et pionerarbejde at få stationen til at blive en fast og anerkendt del af medierne i Midt- og Vestjylland. Den udfyldte et behov for lytterne i vores landsdel, så der blev mindre "københavnere". Den var med til at skabe en midt- og vestjysk identitet i mediebilledet. DR Midt & Vest blev en fast del af hverdagen for lytterne i vores del af landet. Vi kan glæde os over, at vi har de regionale medier – DR Midt & Vest og TV2 Midt Vest".

Tyge Dinsen satte bl.a. de regionale medier i perspektiv i sit foredrag ved årsmødet i Hardsyssel Historisk Samfund.

Sådan lød nogle af Tyge Dinsens stikord i foredraget. Men bl.a. efter spørgsmål fra forsamlingen kom han også omkring emner, som kan sammenfattes til f.eks.: "Hvorfor er medierne altid så negative i deres historier?" Og "Hvad skal det dog blive til med lokale mediers dækning – eller især mangel på samme – af, hvad der sker i lokalsamfundene?"

Konstruktiv journalistik

Tyge Dinsen var enig i, at der gennem mange år har været en tendens til, at medierne har betragtet "den gode historie" som en historie, der har været negativt ladet.

- Men der er en begyndende trend i retning af det, der kaldes "konstruktiv journalistik". Det er den form for journalistik, som ikke kun fokuserer på det negative, men hvor både det, der er skidt, og det, der er godt, kommer frem. Personligt ser jeg frem til, at den "konstruktive journalistik" vil vinde frem, sagde Tyge Dinsen.

Og om den lokale mediedækning, bl.a. set i sammenhæng med de sociale medier, understregede han:

- Antallet af lokale aviser er i tilbagegang. De trykte medier er under pres. De sociale net baserede me-

Der var blandt deltagerne i årsmødet stor tilfredshed med Tyge Dinsens foredrag – og også med kaffen og det gode bagværk, der blev serveret på Holstebro Museum.

dier, styret af tech-giganterne”, vinder frem. Det er bekymrende og alarmerende og bl.a. med til at øge afstanden mellem borgerne og politikerne. Men jeg ser lyspunkter i fremtiden, og de kommer fra Mors og Thy. Mors har ikke længere en lokalavis, men lokale folk har under navnet ”Kun Mors” skabt et frit og uafhængigt, konstruktivt net medie med journalistisk indhold om og for morsingboerne.

”Kun Mors” har nu 1.900 abonnenter, der betaler ca. 700 kr. om året for abonnementet. Samme koncept er ved at blive introduceret på ”Kun Thy”.

Det drejer sig om den nyhedsformidling, der er relevant og repræsentativt for lokalbefolkningen og styrker den værdimæssige identifikation. Det er spændende, om konceptet breder sig til andre steder af landet, sagde Tyge Dinsen.

Hardsyssel Tidende nr. 14 med bl.a.:

Tragedien over Arresø

Fredag den 13. oktober i 2000 blev en dag, der vil stå som en tragedie for Ikast-området. Tre kendte erhvervsfolk og nære venner – Arne Thomsen, Peder Brøchner og Hans Svarre – mistede alle livet, da deres helikopter styrtede ned i Danmarks største sø – Arresø. De tre delte en passion for flyvning.

Flystyrtet for 25 år siden og omstændighederne omkring det er beskrevet i en af artiklerne i det seneste nummer af gratisavisen Hardsyssel Tidende, der udgives af Hardsyssel Historisk Samfund. Det pågældende nummer er nr. 14 i rækken af udgivelser af avisen, der er på otte sider og trykkes i 2.000 eksemplarer.

Artikler og forfattere

Ud over artiklen om tragedien over Arresø, der er skrevet af Ove Nørholm, Ikast, kan du i Hardsyssel Tidende nr. 14 bl.a. læse artikler med disse titler (i parentes navnet på artiklens forfatter):

- De første vestjyder: Langs oldtidsvejen og ved Rammedige (Jens Erik Villadsen).
- Kunstneren Eva Hermann: Hvad hjertet er fuldt af, løber hænderne over med (Jon Høgh).
- En tilgivet synder udvidede kirkegården i Rom (Jens Erik Villadsen).
- Fodbold kom til Vestjylland for 125 år siden (Annette Holm).
- Der er intet tilbage af amtsrådssalen (Annette Holm).
- Lægen eller ”Æ Klog Mand” (Jens Erik Villadsen).
- En livshistorie med rod i en vestjysk stationsby (Bent E. Hansen).
- Husmændene kunne ikke få post (Jens Erik Villadsen).
- Lad turen gå til – Engesvangstenen (Ove Nørholm).

Hardsyssel Tidende kan afhentes på bl.a. biblioteker og andre offentlige steder, hvor der kommer mange mennesker. Den ligger også fremme ved Hardsyssel Historisk Samfunds arrangementer og kan i øvrigt også læses på foreningens hjemmeside www.hardsyssel.org under ”Tidende”.

Gratisavisen Hardsyssel Tidende kan bl.a. fås ved Hardsyssel Historisk Samfunds arrangementer. Her læses den 14. udgave af avisen ved foreningens årsmøde på Holstebro Museum den 1. marts 2025.

De næste arrangementer

Fra tørvegravning til professionel fodbold

Hardsyssel Historisk Samfund kommer vidt og bredt omkring i valg af emner til foredrag ved foreningens arrangementer. Det er de to næste arrangementer i 2025 klare eksempler på:

Tørvegravning, som den fandt sted erhvervsmæssigt for rigtig mange år siden, er emnet for foreningens sommermøde lørdag den 14. juni i Klosterlund Museum ved Engesvang.

Og professionel fodbold, der kom til Danmark noget nærmere vores tidsregning, kommer på banen ved Historiens Dag lørdag den 25. oktober på Skærum Mølle ved Vemb.

Det er på hvert deres felt meget kompetente folk, der er hyret til at fortælle om de to emner ved henholdsvis sommermødet og Historiens Dag. Her er en kort introduktion til de to arrangementer:

Sommermødet den 14. juni

Ved sommermødet fortæller Jan Svendsen, Brande, om tørvegravningens betydning. Det foregår på Klosterlund Museum ved Engesvang og tæt på det naturskønne område ved Bølling Sø.

Når det netop er her, at der fortælles i dybden om tørvegravningens betydning, skyldes det bl.a., at det netop var tørvegravning, der skabte bysamfundet Engesvang.

Foredragsholderen Jan Svendsen fortæller her bl.a. følgende om sin baggrund for emnet:

Jan Svendsen

"I 2002 stod jeg for oprydningen efter eneboeren og brunkulsgraveren Jens "Lyn" Jensen, bl.a. fordi jeg som journalist et par gange havde interviewet ham. Jeg vidste, at han havde gemt papirer, så jeg kunne skrive om hans liv.

Bogen satte gang i en karriere som forfatter og erhvervsdrivende med eget forlag. Første

bog handlede om brunkul – "det brune guld", som også kastede guld af sig til mig. Bogen, som stadig trykkes, har rundet 10.000 eksemplarer. '

Næste bog "Tørvene triller" om tørvegravningens historie er udsolgt med 8.000 eksemplarer. Denne bog sendte mig rundt i hele landet. Det gjaldt også et af de helt store områder, nemlig Engesvang/Moselund/Klosterlund, hvor jeg fik masser af god hjælp og fremragende materiale på Lokalhistorisk Arkiv".

Ved sommermødet bliver der også rundvisning ved Bølling Sø med den kendte kulturpersonlighed på egnen, John Juul Eriksen, Engesvang.

Historiens Dag den 25. oktober

Ved Historiens Dag på Skærum Mølle holder tidligere minister og tidligere borgmester i Herning, Helge Sander, foredrag om professionaliseringen af dansk idræt:

Helt tilbage i 1950-erne fik Vestjylland sit første divisionshold i fodbold, da Ikast FS med "de jyske ungarere" rykkede op i 3. division. Helt frem til skabelsen af FC Midtjylland i 1999 skete der meget i det vestjyske – bl.a. også beskrevet i Årskriftet 2024 udgivet af Holstebro Museumsforening og Foreningen Lokalhistorisk Arkiv Holstebro (side 55).

Helge Sander vil i sit foredrag også komme ind på to af de markante begivenheder, som han selv var en del af. Det var de første JBS 6-dagesløb i Herning-Hallerne fra 1974 og senere indførelsen af professionel fodbold i Danmark i 1977-78.

Det var også her, at han som direktør i Herning Fremad skrev kontrakt med den første udenlandske spiller i dansk fodbold, englænderen Bobby Moore, der var anfører for det engelske landshold, som blev verdensmester en halvt snes år tidligere.

Det er også ved Historiens Dag, at den årlige udgivelse af Hardsyssels Årbog præsenteres.

* Læs mere om de to arrangementer i kommende nyhedsbreve fra Hardsyssel Historisk Samfund. Men sæt allerede nu kryds i kalenderen for sommermødet den 14. juni og Historiens Dag den 25. oktober.